

โครงการสำรวจจัดเก็บข้อมูล ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด
ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ฐานข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ
ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

สาขา	ชื่อ-สกุล	องค์ความรู้/ภูมิปัญญา	ที่อยู่/ชุมชน		
			บ้านเลขที่	หมู่	บ้าน
สาขาที่ 1 เกษตรกรรม	1. นางแปล ทองสุวรรณ	เลี้ยงจิ้งหรีด	141/1	10	บ้านศรีบูรพา
	2. นายพิชัย เยื่อนทรง	เลี้ยงตักแตน	297	1	บ้านโคกสะอาด
	3. นางนิศากร สุบรรณ	ปลูกผักออแกนิก	34	8	บ้านนาสมบูรณ์
สาขาที่ 2 หัตถกรรม	4. นางบุญจันทร์ ศิลาขวา	จักสานตะกร้าจากเส้นพลาสติก	254	10	บ้านศรีบูรพา
	5. นายสุรพล ต้นกันยา	จักสาน หวด กระติบข้าว ไม้กวาด	79	10	บ้านศรีบูรพา
สาขาที่ 4 การแพทย์ไทย	6. นางเสี่ยม นามวิเศษ	นวดแผนไทย	63	1	บ้านโคกสะอาด
สาขาที่ 6 ศิลปกรรม	7. นางสาวเนา จ้อยนุแสง	การทำบายศรีจากใบตอง	498	10	บ้านศรีบูรพา
	8. นางบุญจันทร์ ศิลาขวา	ประดับตกแต่งดอกไม้งานพิธีต่างๆ	254	10	บ้านศรีบูรพา
สาขาที่ 7 ภาษาและวรรณกรรม	9. นายสมบูรณ์ แก้วจันทร์	บายศรีสู่ขวัญในพิธีต่างๆ	74	10	บ้านศรีบูรพา
	10. นายโสม ศรีเกตุ	บายศรีสู่ขวัญในพิธีต่างๆ	53	10	บ้านศรีบูรพา
	11. นายสุนทร เหล่าโสภา	บายศรีสู่ขวัญในพิธีต่างๆ	102	10	บ้านศรีบูรพา

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน
ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ชื่อ นางสาวเสียม สกุล นามวิเศษ
(นวดแผนไทย)

วัน / เดือน / ปี : 5 / มีนาคม / 2497 อายุ 70 ปี

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด-ศรีบูรพา

ที่อยู่ปัจจุบัน : 63 หมู่ 1 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ความสามารถ

มีความสามารถด้านแพทย์ไทย การนวดไทยเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ที่มีมาแต่โบราณ เกิดจากสัจจญาณเบื้องต้นของการอยู่รอด เมื่อมีอาการปวดเมื่อยหรือเจ็บป่วยตนเองหรือผู้ที่อยู่ใกล้เคียงมักจะลูบไล้บิบนวดบริเวณดังกล่าว ทำให้ อาการปวดเมื่อยลดลง

นางเสียม นามวิเศษ อายุ 70 ปี นับเป็นอีกคนหนึ่งที่ชอบการนวด เริ่มการนวดรักษาชาวบ้านในบ้านใกล้เคียง นางเสียมได้เรียนรู้เพื่อเป็นกระบวนการถ่ายทอด พิธีมอบครู ในสมัยก่อนได้เรียนนวดกับหมอบตาบอด ระยะเวลาผ่านไป นางเสียมได้ฝึกและเก็บเกี่ยวประสบการณ์มาในระยะเวลาหลายปี นับว่าเป็นผู้ชำนาญในการนวดเป็นอย่างดี และแนวทางในการรักษา คือ โรคอัมพฤกษ์ สะอึกจม เหวหลุด นวดตามร่างกาย มีนขาตามปลายมือ ปลายเท้า เส้นข้อเข่า วิธีการรักษา จะใช้วิธีการนวดมือ ยาประคบ และปัจจุบัน นางเสียม ยังทำการรักษาผู้ป่วยอย่างต่อเนื่อง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน
ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ชื่อ นางบุญจันทร์ สกุล ศีลาขวา
(การจักสานตะกร้าจากเส้นพลาสติก)

วัน / เดือน / ปี : 20 / พฤษภาคม / 2517 อายุ 50 ปี

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด-ศรีบูรพา

ที่อยู่ปัจจุบัน : 254 หมู่ 10 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ความสามารถ

มีความสามารถด้าน หัตถกรรม การรวมกลุ่มจักสานตะกร้า กระเป๋า เครื่องใช้ในบ้าน จากเส้นพลาสติก ในปัจจุบันการสานตะกร้าพลาสติกได้กลายเป็นผลิตภัณฑ์สำคัญอย่างหนึ่งที่เข้ามามีบทบาทใน ชีวิตประจำวัน และมีแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดรายได้เสริมและทำไม่ยาก เป็นวัสดุคงทนที่ไม่ค่อยเสื่อมสภาพตามธรรมชาติ และข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้าร่วมอบรมการถ่ายทอดภูมิปัญญาการจักสานตะกร้าพลาสติก กับองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด หลังจากนั้นก็มีความสนใจในการจักสานตะกร้าพลาสติก

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ชื่อ นางสาวเนา สกุล อ้วนแสง

(การทำบายศรีจากใบตอง)

วัน / เดือน / ปี : 10 / ธันวาคม / 2512 อายุ 55 ปี

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด-ศรีบูรพา

ที่อยู่ปัจจุบัน : 498 หมู่ 10 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ความสามารถ

มีความสามารถด้าน การประดิษฐ์ใบตอง นางสาวเนา อ้วนแสง เป็นผู้ที่ชื่นชอบในความงามของพานบายศรี และได้เห็นในงานต่างๆ เลยเป็นที่จุดประกายทำให้ นางสาวเนา อ้วนแสงเริ่มเรียนรู้ศึกษาค้นคว้าเริ่มจากการหาใบตอง การพับใบ การเข้ารูปของใบตองการเก็บใบตองให้สวยงาม นางสาวเนาเรียนรู้อย่างหลากหลายปีจนเกิดความชำนาญ และก็มีพิธีงานต่างๆ ในบ้านตัวเองก็ได้มีโอกาสได้แสดงความสามารถของตัวเอง จนทำให้นางสาวเนาประสบความสำเร็จจนถึงปัจจุบัน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ชื่อ นางบุญจันทร์ สกุล ศิลาขวา

(ประดับตกแต่งดอกไม้ในงานพิธีต่างๆ)

วัน / เดือน / ปี : 20 / พฤษภาคม / 2517 อายุ 48 ปี

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด-ศรีบูรพา

ที่อยู่ปัจจุบัน : 254 หมู่ 10 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ความสามารถ

มีความสามารถด้านหัตถกรรม ที่มาเกิดจากการรวมกลุ่มของวัยรุ่น ผู้สูงอายุ ในชุมชน อยากสร้างรายได้ให้แก่ครอบครัว จึงหาอาชีพเสริมโดยการรวมกลุ่ม รับจัดประดับตกแต่งดอกไม้ในงานพิธีต่างๆ ในชุมชน เช่นรับจัดประดับตกแต่ง ผ้า ดอกไม้หน้าเมรุ โดยมีนางบุญจันทร์ ซึ่งเป็นผู้นำชุมชน มีความสามารถในการจัดประดับตกแต่งดอกไม้ มาเป็นวิทยากรให้แก่สมาชิกในกลุ่ม

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน
ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ชื่อ นายสุรพล สกุด ต้นกันยา
(งานจักสาน หวด กะติบข้าว ไม้กวาด)

วัน / เดือน / ปี : 7 / มิถุนายน / 2495 อายุ 72 ปี

การศึกษา : ประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนบ้านโคกสะอาด-ศรีบูรพา

ที่อยู่ปัจจุบัน : 79 หมู่ 10 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ความสามารถ

มีความสามารถด้าน การจักสาน เป็นผู้มีความสามารถในงานจักสาน ไม้กวาดก้านมะพร้าว อุปกรณ์จับปลา จากด้ายไนลอน เพราะเครื่องจักสานไทย เป็นงานศิลปหัตถกรรม ที่มีคุณค่าอย่างยิ่งหนึ่งของไทย ที่ทำสืบทอด กันมาแต่โบราณ คุณลักษณะ พิเศษของเครื่องจักสานที่มีคุณค่าในตัวเอง ทำให้เครื่องจักสานมีอายุ ยืนยาว สืบทอดกันมานานจนถึงปัจจุบัน การทำเครื่องจักสานจะลดจำนวนลงไปบ้าง ตามสภาพสังคมวัฒนธรรม ที่เปลี่ยนจากสังคมเกษตรกรรม แต่เครื่องจักสานยังเป็นเครื่องมือเครื่องใช้ ที่ยังไม่สามารถผลิตได้ด้วย เครื่องจักรกล เพราะการทำเครื่องจักสาน ต้องใช้ความชำนาญ และความสามารถเฉพาะตัวของช่างพื้นบ้านแต่ละถิ่น สิ่งเหล่านี้เป็นคุณค่าพิเศษของเครื่องจักสานที่ต่างไปจากผลิตภัณฑ์อื่นที่ผลิตด้วยเครื่องจักร เครื่องจักรสานจึงเป็นงานศิลปหัตถกรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ไว้

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ชื่อ นายสมบุรณ์ สกุล แก้วจันทร์

(ด้านบายศรีสู่ขวัญในพิธีต่างๆ)

วัน / เดือน / ปี : 25 / พฤศจิกายน / 2487 อายุ 80 ปี

การศึกษา : -

ที่อยู่ปัจจุบัน : 39 หมู่ 10 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ความสามารถ

มีความสามารถด้านภาษา และวรรณกรรม คุณตาสมบุรณ์ แก้วจันทร์ เป็นคนบ้านโคกสะอาด หมู่ 10 ตำบลโคกสะอาด เป็นผู้มีความสามารถและเป็นที่ยอมรับ ของชาวบ้านโดยเป็นผู้นำด้านพิธีพราหมณ์ในการจัดงานพิธีต่างๆ เป็นผู้กำหนดขั้นตอนในการทำพิธีต่างๆ กำหนดฤกษ์-ยาม และ การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ในการใช้ประกอบพิธี และเป็นผู้ดำเนินการประกอบพิธีมีความรู้ ความสามารถในการทำพิธีงานต่างๆ เช่น พิธีบายศรีสู่ขวัญ พิธีแต่งงาน ขึ้นบ้านใหม่ ฯลฯ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ชื่อ โสม สกุล ศรีเกตุ

(ด้านบาศรีสุขวัยในพิธีต่างๆ)

วัน / เดือน / ปี : 1 / มกราคม / 2493 อายุ 74 ปี

การศึกษา : -

ที่อยู่ปัจจุบัน : 53 หมู่ 10 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ความสามารถ

มีความสามารถด้านภาษาและวรรณกรรม เป็นผู้นำในการดำเนินการทางพิธีกรรมต่างๆ ซึ่งคุณตาโสม ได้เรียนรู้การเป็นปราชญ์ ชาวบ้านจากการศึกษาจากตำรา หนังสือ ต่างๆ นอกจากนี้ยังมีการจดจำการเรียนรู้ที่ได้ไปร่วมกิจกรรมและ พิธีกรรมต่างๆ จากนั้นจึงเริ่มเรียนรู้มากขึ้น และเมื่อปราชญ์ชาวบ้านคนก่อนไม่สามารถดำเนินพิธีกรรมต่อได้ คุณตาจึงเรียนรู้และได้เป็นปราชญ์ชาวบ้าน โดยเริ่มเป็นตั้งแต่อายุ 56 ปี จนถึงอายุ 74 ปี รวมการเป็นปราชญ์ ชาวบ้านได้ 20 ปีโดยประมาณ และ ปัจจุบัน คุณตาได้ถ่ายทอดความรู้ ภูมิปัญญาต่างๆ ให้กับคนรุ่นหลัง ซึ่งมา เรียนรู้การเป็นปราชญ์ชาวบ้าน เพื่อให้หมู่บ้านนี้ยังมีปราชญ์ชาวบ้านต่อไปมีความสามารถด้าน ทำพิธีพราหมณ์ การบาศรีสุขวัย โดยการสืบทอดจากบรรพบุรุษ

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน
ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ชื่อ นายสุนทร สกุล เหล่าโสภา
(ด้านบายศรีสู่ขวัญในพิธีต่างๆ)

วัน / เดือน / ปี : 23 / พฤษภาคม / 2495 อายุ 72 ปี

การศึกษา : -

ที่อยู่ปัจจุบัน : 102 หมู่ 10 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ความสามารถ

มีความสามารถด้านภาษาและวรรณกรรม นายสุนทร เหล่าโสภา เกิดที่บ้านศรีบูรพา หมู่ที่ 10 เป็นผู้ประกอบพิธีกรรมต่างๆ เกี่ยวกับการเป็นหมอสวดเคราะห์ สู่ขวัญนาคน สู่ขวัญแต่งงาน ประจำหมู่บ้าน ไถ่ผี สู่ขวัญเดือนสาม ซึ่งนายสุนทร ได้รับการถ่ายทอดมาจากพระอาจารย์ ซึ่งเป็นเจ้าอาวาสวัด และชาวบ้านใกล้เคียงได้เชิญ นายสุนทร ไปร่วมประกอบพิธีเป็นประจำได้รับความศรัทธาจากชาวบ้านอย่างมากจนถึงปัจจุบัน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน
ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ชื่อ นางแปล สกุล ทองสุวรรณ

(การเลี้ยงจิ้งหรีด)

วัน / เดือน / ปี : 23 / มิถุนายน / 2505 อายุ 62 ปี

การศึกษา : ประถมศึกษาชั้นปีที่ 4

ที่อยู่ปัจจุบัน : หมู่ 10 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ความสามารถ

มีความสามารถด้าน การเกษตร นางแปล ทองสุวรรณ เริ่มเลี้ยงจิ้งหรีด เมื่อปี 2561 จากการซื้อไข่จากฟาร์มใหญ่ แล้วนำมาเพาะเลี้ยงเอง ต่อมาได้มีการขยายบ่อและเพาะเลี้ยง พ่อแม่พันธุ์เองจนเป็นที่รู้จักในหมู่บ้านและจับจำหน่ายให้แก่เพื่อนบ้านข้างเคียง และผู้ที่สนใจต้องการเลี้ยง จำหน่ายตามตลาดนัดในหมู่บ้าน

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน
ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
ชื่อ นางนิศากร สกุล สุบรรณ
(แหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตร ปลุกผักอเนกนิค)

วัน / เดือน / ปี : 10 / เมษายน / 32 อายุ 35 ปี

การศึกษา : - มัธยมศึกษาตอนปลาย เบอร์โทร 096-2243774

ที่อยู่ปัจจุบัน : 34 หมู่ 8 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ความสามารถ

มีความสามารถด้าน การเกษตร เป็นผู้นำ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียงตามแนวพระราชดำริฯ ด้านไร่นา สวนผสม มีการทำนาทำไร่ การเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชผักสวนครัว การปลูกพืชผักสมุนไพร การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ เป็นเกษตรกร ตัวอย่างที่ทำการเกษตรแบบพอเพียงไม่ใช้ปุ๋ยเคมี ยึดหลักการทำเกษตรตามรอยพ่อของแผ่นดิน เป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ให้กับบุคคลที่มาศึกษาเรียนรู้ ณ ศูนย์การเรียนรู้เศรษฐกิจ พอเพียง

ภูมิปัญญาท้องถิ่น/ปราชญ์ชาวบ้าน

ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี

ชื่อ นายพิชัย สกุล เยื่อนทรง

(การเลี้ยงตักแตน)

วัน / เดือน / ปี : 12 / มิถุนายน / 2501 อายุ 66 ปี

การศึกษา : ระดับประถมศึกษาปีที่ 4

ที่อยู่ปัจจุบัน : 297 หมู่ 1 ตำบลโคกสะอาด อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 41000

ความสามารถ

มีความสามารถด้านการเกษตร เป็นผู้เลี้ยงตักแตนขึ้นในคุณอิทธิพล ดลจรัส หรือ คุณมี เจ้าของฟาร์มลุงมี ตั้งอยู่ที่บ้านแสนสำราญ ตำบลสามขา อำเภอกุดินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เกษตรกรหัวใส พลิกวิกฤตจากตักแตนที่เป็นแมลงศัตรูพืชที่เกษตรกรทุกคนขยาด สร้างโอกาสจับมาเพาะขยายพันธุ์ ขายตัว ขายไข่ของตักแตน สร้างรายได้ก็โลกรั่มละหมื่น

ประกาศองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

เรื่อง การขึ้นทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๗

ตามที่ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด ได้ดำเนินการสำรวจปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ตำบลโคกสะอาด เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น แผนชุมชน แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และเพื่ออนุรักษ์ สืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ให้สืบทอดหรือถ่ายทอดสู่คนรุ่นหลัง หรือผู้ที่สนใจศึกษาหาความรู้ ผ่านสื่อบุคคล ที่เป็นนักปราชญ์หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นในชุมชนได้ นั้น

บัดนี้ ได้ดำเนินการ ประชาสัมพันธ์การขึ้นทะเบียนปราชญ์ชาวบ้านหรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ประจำปี ๒๕๖๗ ลงในเว็บไซต์หลักขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด เรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศการขึ้นทะเบียน ปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่น ของตำบลโคกสะอาด จำนวน ๑๑ คน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบโดยทั่วกัน หากในพื้นที่มีข้อมูลปราชญ์ชาวบ้าน/ภูมิปัญญาท้องถิ่นเพิ่มเติม สามารถติดต่อขอขึ้นทะเบียนได้ที่กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด โทรศัพท์หมายเลข ๐๔๒-๒๑๙๙๔๔ ในวันเวลาราชการ

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ เดือน พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

(นายธัญญ์ อุปะชาคำ)
นายกองค์การบริหารส่วนตำบลโคกสะอาด

